

pomaga ubogo ljudstvo, obrtniki, kateri morajo polovico svojega dela ob zimskem času opraviti pri luči, kaj naj napravi kmet, kadar po trudapolnem dnevnem delu mora še pri luči raznotera domača opravila preskrbeti in kako si naj delavec, ako pride zvečer domov, pomnoži svoje duševno znanje z branjem prepotrebnihi poučljivih knjig, ako si ne bode mogel več kupiti luči, ako se zvišuje cena luči vedno in dosega vže ceno, katero marsikateri jako, jako težko plača.

Našim kmetom.

(Dalje.)

Zadnjič smo omenili, da dandanes kmečki fantje in dekleta tako radi silijo v mesto. Razmotrivali smo na tem mestu, da vabi enega ali družega le boljši zaslužek, boljša hrana i. t. d.

Danes ti hočemo draga kmečka mladina pojasniti še nadalje slabe nasledke, katere doprinaša tako siljevanje v mesta, v mestne službe, v fabrike.

Dragi fant, ko dospeš v starost, ko te kliče neusmiljena vojaška dolžnost pod orožje, težkega srca se ločiš od svoje ljube domovine, težko zapustiš svojega očeta, svojo mater in britke misli ti rojijo po glavi, kako si bode moral oče priskrbovati tuje ljudi, da te nadomestujejo, kako se bode moral oče mučiti, da oskrbuje svoje posestvo z tujimi, na tvoje nadomestjenje došlimi močmi.

Ko si v mestu v veliki kasarni, ko si ogleduješ tebi dosedaj neznano mestno gibanje, priznal mi bodeš, da se ti polagoma vsili v srce pozabljenje na preljubi tvoj domači kraj, na tvoje stariše in njihovo trdo delo. Tu vidiš svojega nekdanjega prijatelja, kateri sedaj dela v mestu v fabriki, ob nedeljah lepo napravljenega po mestu hoditi s prstani na rokah in smodko v ustih. Tam zopet vidiš družega, kako lahko delo ima celi dan in koliko si prisluži na teden.

Leto za letom tvojih vojaških dolžnostij preteče in čas dopusta je prišel. Že cela tri leta si prevdarjal, ali ne bi bilo boljše, da bi ostal v mestu in z drugimi jednako lahko stopal lepo oblečen po ulicah ker bi si v tu ali tam prislužil mnogo denarja, si privoščil večkrat kak kozarček vina in vse to pri jako lahkem delu. Namesto, da bi po pretečenih treh letih šel zopet nazaj na svoj dom in začel znova delati, kakor poprej v svoj lasten prid, namesto, da bi odvezel breme iz očetovih pleč in prevzel doma kmetijo, namesto, da bi postal spoštovan kmet, ostaneš v mestu in vstopiš v delo v kaki fabriki.

Kako je to vse prišlo. Poželjenje po svetovnem veselju in hrupu bivalo je že delj časa v tvojem srcu. Ko si zapustil kasarno, videl si na stenah velika vabila: „Fabrika za železnino potrebuje mnogo delavcev po jako dobri plači.“ itd. To ti je odvzelo zadnjo misel na dom in ostal si v mestu ter vstopil v službo v veliki fabriki.

To vse ti moram priznati, kajti vsako bitje si išče, kolikor mogoče poboljšati svoje stališče ter priti do lažjega zaslužka.

Dragi, ali si pa tudi pri tem svojem ravnanju mislil na poznejše čase, na starost.

Dokler si mlad, zdrav in močen, imaš seveda dobro stališče, delo ti gre lahko od rok in resnično zaslužiš mnogo denarja.

Toda postal si bolan, tvoje moči so te zapustile, moraš iti v bolnišnico. Tam pač zopet ozdraviš a tvoje prejšnje moči pustil si pri težkem delu. V fabriki, v kateri si delal, potrebuje močne, mlade zdrave ljudi. Ti tam nimaš več dela. Hodiš od enega podjetja do družega, povsod dobiš isti odgovor, „leče moremo te rabiti, si preslab“. Malokedaj se posreči da dobiš tu in tam še za nekaj časa delo, dokler obljubi bolezen vnovič ne vrže. Domov iti v svoj dom, kraj ti ni več mogoče. Tvojih starišev ni več. Odkar si dil si se tudi že toliko kmečkemu delu, da ga tudi drug ako bi bil zdrav, ne moreš več opravljati. Kaj kmet sedaj tvoja usoda! Tu in tam te vzame kdo za dan v delo, tu in tam si prislužiš še kak krajcar, a moreš živeti. Toda kaj je konec. Slaba hrana in neredno življenje te spravijo do slabosti, ne moreš več ničesar prislužiti, kam prideš? V tvoj domovinski kraj, katerega si kot mladi, čvrsti fant zapustil, pripeljejo slabega, pohabljenega na telesu, premnogo krat pa tudi na duši. Od tvojih nekdanjih tovarišev sedanjih poštenih kmetov moraš jemati kot belega živčev, od enega do družega te pošiljajo in postaneš nadloga občine.

Drugemu se tudi ne godi boljše. Tudi on je zapustil svoj kmečki dom kot zdrav, močen fant, si zaslužil v mestu lepše denarje, kakor mu je bilo mogoče bilo doma. Tega je usoda dohitela že v mestu. Kot zdrav, dober delavec oženil se je. Nekoliko časa se mu je dobro godilo. Pa kar naenkrat ga je dohitela smrtna bolezen in zapustil je vdovo z malimi otroci v največji bedi. Kam pride sedaj vdova z otroci? Občina, kjer je bil njen mož pristojen, mora skrbeti sedaj za nje. To je zopet novo breme na glavi itak uboge kmečke občine.

Dragi kmečki fant! Tu imaš jasna pojasnila, kam pelje sila v mesto. Dokler si zdrav in močen, imaš dosti dela, ko te pa zapustijo moči, je tvoj tvoj zaslužek proč.

Res je, da ne more biti vsak posestnik ali kmet za sebe. Pa kaj temu? Oglej si nekoliko, kako težko dobiš dandanes na kmetih delavca. Komaj da ga imaš čez zimo. V letnem času sili vse v mesto. Ostane doma. Čeprav moraš jesti črn kruh in delati težko, vendar ostane tvoje telo zdravo in ako postaneš star in slaboten, bodi prepričan, da te tvoj gospodar gotovo ne bode odvrigel, kakor staro železo, temveč svojih starih dneh bodeš imel mir in počitek in bode ti treba s solznimi očmi jesti tujega kruha, ampak jedel bodeš lahko kruh, katerega si sam zaslužil.

Ne oziraj se kmečka mladina na vabila v fabrike, tam pustite svoje zdravje, svojo mladost in ko postanete stari, pa padete občini v breme, ter steno namesto da bi pomagali povzdigniti kmečki stan, prispevate k njegovemu hiranju.